

Nr 26.

Ankom till riksdagens kansli den 23 maj 1929 kl. 12 m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående vissa inrikes postavgifter m. m.

Genom en den 3 maj 1929 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 233, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen

1:o) besluta, med tillämpning från och med den 1 juli 1929,

att befodringsavgiften för annat inrikes korsband än utgivarkorsband eller sådant korsband, som innehåller uteslutande blindskrift, skall, när fråga är om lokalförsändelse, för var vikt av 100 gram eller del därav utgå med 3 öre, dock att minsta avgiften för dylik lokalförsändelse skall utgöra för korsband, innehållande affärshandling, 10 öre och för korsband, innehållande varuprov, 6 öre;

att befodringsavgiften för inrikes korsband, som innehåller uteslutande blindskrift, skall i fråga om lokalförsändelser för var vikt av 1,000 gram eller del därav utgöra 3 öre;

samt att den särskilda tilläggsavgiften för inrikes s. k. ilpaket skall utgå med 100 procent å befodringsavgiften, evad densamma avser vanligt eller skrymmande paket;

2:o) besluta, att kungörelsen den 29 maj 1925 (nr 150) om vissa ändringar i förordningen den 17 juni 1916 (nr 216) angående villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter, vilken kungörelse med viss ändring gäller till och med den 31 december 1929, skall äga fortsatt tillämpning till och med den 31 december 1930, dock att *dels* vad i 8 § stadgas icke skall tillämpas beträffande sådana abonnemang för år 1931, som verkställas under år 1930, *dels* ock 11 § 1 mom. a) och b) skall med tillämpning från och med den 1 juli 1929 erhålla följande ändrade lydelse:

a) för utgivarkorsband i allmänhet:

10 öre för varje vikt av ett halvt kilogram eller del av halvt kilogram, varvid utgivarkorsband, vars vikt understiger 25 gram, taxeras som om det vägde 25 gram;

b) för sådana utgivarkorsband, som i enlighet med vad här nedan sägs sändas till vissa tidningars återförsäljare (kommissionärskorsband):

15 öre för varje vikt av ett kilogram eller del av ett kilogram.

Beträffande den i ärendet förebragta utredningen får utskottet, i den mån redogörelse därför ej lämnas här nedan, hänvisa till ovannämnda statsrådsprotokoll.

*Utskottet.
Återblick.*

Sedan de vanligaste inrikes postavgifterna under en följd av år bestämts årligen för viss tid, som utgått med närmast följande kalenderår, blevo de genom beslut av 1925 års riksdag fastställda att gälla tills vidare, dock med undantag beträffande avgifterna för tidningsbefordran. I enlighet härmed sammanfördes förstberörda postavgifter i en ny kungörelse den 29 maj 1925 (Sv. förf.-saml. nr 149) med tillämplighet tills vidare. Därefter har riksdagen år 1926 beslutat omläggning av assurancesavgifterna samt år 1928 höjning av högsta medgivna vikten för inrikes korsband, innehållande endast blindskrift; och hava sålunda påkallade ändringar i nyssnämnda kungörelse stadgats i kungörelser den 30 april 1926 (nr 99) och den 20 april 1928 (nr 93).

I avgifterna för postbefordran av tidning vidtogos ändringar genom beslut av 1924 och 1925 års riksdagar. Sålunda bestämdes år 1924 i fråga om postavgifterna vid postabonnemang å tidning, dels att den procentuella delen av förskrivningsavgiften skulle sänkas från 4 till 2 procent och dels att den i befordringsavgiften ingående viktavgiften skulle höjas från 12 till 17 öre för varje helt eller påbörjat kilogram av tidnings årsvikt; och i fråga om samma avgifter vidtog år 1925 den ändringen, att maximivikten för tidningsexemplar, som skall befordras efter postabonnemang, höjdes till 250 gram, varjämte medgavs 6 procent rabatt å vederbörande postavgifter för vissa tidningsutgivare, som själva ombesörja de postabonnerade tidningsexemplarens inslagning till vederbörande abonnemangspostanstalter. Beträffande avgifterna för utgivarkorsband infördes vidare år 1925 dels för försändelse av högst 25 grams vikt utöver nuvarande viktavgift en särskild avgift av 1 öre per försändelse, dels ock för sådana utgivarkorsband, som sändas till vissa tidningars återförsäljare, eller s. k. kommissionärskorsband en lägre avgift av 18 öre för varje vikt av 1 kilogram eller del därav. År 1927 avskaffades emellertid nyssnämnda tilläggsavgift av 1 öre för försändelse av högst 25 grams vikt och bestämdes i stället, att utgivarkorsband, vars vikt understeg 25 gram, skulle taxeras som om det vägde 25 gram. Bestämmelserna angående villkoren för postbefordran av tidning hava i avvaktan på erfarenhet av verkningarna av beslutade ändringar fastställts årligen för viss tid, senast genom beslut av 1928 års riksdag för tiden intill utgången av år 1929. De sålunda gällande provisoriska bestämmelserna i fråga om villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter återfinnas i kungörelserna den 29 maj 1925 (nr 150) och den 20 april 1928 (nr 94).

Propositionen.

I den föreliggande propositionen har Kungl. Maj:t, med föranledande av framställning från generalpoststyrelsen i skrivelse den 11 februari 1929, framlagt förslag dels om ändringar i kungörelsen den 29 maj 1925 (nr 149) angående postavgifterna m. m., avseende återinförande av lokalporto för korsbandsförsändelser och ändring beträffande avgiften för ilpaket, dels ock an-

gående fortsatt tillämpning intill utgången av år 1930 av de i kungörelsen den 29 maj 1925 (nr 150) meddelade bestämmelserna i fråga om villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter, dock med ändringar beträffande avgifterna för utgivarkorsband.

Det allmänna korsbandsportot utgör för närvarande 5 öre per 100 gram eller del därav med en minimiavgift av 10 öre för varuprov och 15 öre för affärshandling. För lokalt korsband föreslås nu ett porto av 3 öre för var vikt av 100 gram med en minimiavgift av 6 öre för varuprov. För lokalt korsband, innehållande affärshandling, är redan stadgad särskild minimiavgift, 10 öre. För lokalt korsband, som uteslutande innehåller blindskrift, föreslås ett porto av 3 öre för var vikt av 1,000 gram eller del därav.

För befordran av inrikes ilpaket utgår för närvarande särskild tilläggsavgift med 100 procent å den vanliga befordringsavgiften, dock lägst 1 krona. Nu föreslås borttagande av den särskilda minimiavgiften för ilpaket. Då den vanliga avgiften för paket om högst 1 kilogram är 60 öre, skulle vid bifall till Kungl. Maj:ts förslag den sammanlagda avgiften för ilpaket komma att uppgå till lägst 1 krona 20 öre mot lägst 1 krona 60 öre enligt gällande bestämmelser.

För utgivarkorsband i allmänhet föreslås en sänkning av avgiften från 12 till 10 öre för varje vikt av ett halvt kilogram eller del av halvt kilogram. I bestämmelsen att utgivarkorsband, vars vikt understiger 25 gram, skall taxeras som om det vägde 25 gram föreslås icke någon ändring.

För det särskilda slag av utgivarkorsband, som benämnes kommissionärskorsband, föreslås en sänkning av avgiften från 18 till 15 öre för varje vikt av ett kilogram eller del av ett kilogram.

Den för de olika försändelseslagen beräknade inkomstminskningen har generalpoststyrelsen antagit bliva följande:

Lokalporto för korsband	kronor	275,000
Utgivarkorsband i allmänhet	»	280,000
Kommissionärskorsband	»	75,000
	<u>Summa kronor</u>	<u>630,000.</u>

Det föreslagna borttagandet av minimiavgiften för ilpaket har av generalpoststyrelsen antagits icke bliva av nämnvärd ekonomisk betydelse.

Av generalpoststyrelsen föreslagen reglering av avgifterna för inrikes postanvisning och postförskott, vilken reglering beräknats medföra en inkomstminskning av 940,000 kronor, samt i samband därmed av styrelsen ifrågasatt nedsättning av utbetalningsavgiften i postgirorörelsen har föredragande departementschefen, efter samråd med chefen för finansdepartementet, funnit sig icke nu böra förorda.

Föredragande departementschefen har till statsrådsprotokollet i ärendet meddelat, att postverkets överskott för år 1928 utgjort 13,587,255 kronor 23 öre. Överskott från
postverket.

I skrivelse den 13 november 1928 med förslag till beräkning av det inkomstöverskott av postverkets rörelse, som borde upptagas i riksstaten för budgetåret 1929/1930, beräknade generalpoststyrelsen, under förutsättning att vissa taxesänkningar vidtoges från och med den 1 juli 1929, överskottet av poströrelsen under år 1929 till 13.5 miljoner kronor samt föreslog i anslutning härtill, att postverkets överskott skulle i riksstaten för budgetåret 1929/1930 upptagas till 13 miljoner kronor. Riksräkenskapsverket anförde i skrivelse den 6 december 1928 med förslag till beräkning av statsverkets inkomster för nämnda budgetår, att ämbetsverket, under förutsättning att den ifrågasatta regleringen av postavgifterna komme att genomföras, i avsaknad av närmare uppgifter om den ekonomiska innebörden av nämnda reglering ansett sig böra upptaga postverkets överskott med det av generalpoststyrelsen föreslagna beloppet, 13 miljoner kronor. I enlighet härmed hava i statsverkspropositionens förslag till riksstat för budgetåret 1929/1930 postmedlen upptagits till 13 miljoner kronor. I den skrivelse av den 11 februari 1929, som föranlett den föreliggande propositionen, har generalpoststyrelsen förklarat, att, med tillämpning av *nuvarande* postavgifter, postverkets inkomstöverskott under år 1929 numera borde kunna, därest inga oförutsedda förhållanden inträdde, beräknas till mellan 14.5 och 14.6 miljoner kronor ävensom att enahanda överskottsbelopp kunde antagas bliva inlevererat till statskassan under budgetåret 1929/1930.

*Utskottets
yttrande.*

Av generalpoststyrelsens i förevarande ärende återopade framställning av den 11 februari 1929 framgår (prop. sid. 6), att styrelsen ansett en fullständig undersökning beträffande kostnaderna för envar av postverkets olika rörelsegrenar erforderlig, innan ändring vidtoges beträffande avgifterna vid postabonnemang å tidning, samt att styrelsen hoppades, att denna undersökning skulle kunna slutföras under år 1929. I avvaktan på resultatet av den sålunda avsedda undersökningen har utskottet icke ansett lämpligt att överhuvud ändringar vidtagas i nuvarande postavgifter utan att alldeles särskilda skäl därtill föreligga. Då utskottet från denna utgångspunkt granskat de av Kungl. Maj:t med förevarande proposition framlagda ändringsförslagen, har utskottet icke kunnat finna annat än att ett genomförande av desamma bör utan olägenhet kunna anstå. Utskottet har sålunda, utan att nu närmare uttala sig om ändringsförslagen, ansett sig böra avstyrka bifall till desamma samt, förorda förlängning intill utgången av år 1930 av giltighetstiden för de enligt beslut av 1925 och 1928 års riksdagar gällande provisoriska bestämmelserna i fråga om villkoren för postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter.

Utskottet hemställer följaktligen,

att riksdagen måtte, med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 233 icke kunnat av riksdagen oförändrad bifallas, besluta,

att kungörelsen den 29 maj 1925 (nr 150) om vissa ändringar i förordningen den 17 juni 1916 (nr 216) angående villkoren för

postbefordran av tidningar och andra periodiska skrifter, vilken kungörelse med viss ändring gäller till och med den 31 december 1929, skall äga fortsatt tillämpning till och med den 31 december 1930, dock att *dels* vad i 8 § stadgas icke skall tillämpas beträffande sådana abonnemang för år 1931, som verkställas under år 1930, *dels* ock 11 § 1 mom. a) skall hava följande ändrade lydelse:

a) för utgivarkorsband i allmänhet:

12 öre för varje vikt av ett halvt kilogram eller del av halvt kilogram, varvid utgivarkorsband, vars vikt understiger 25 gram, taxeras som om det vägde 25 gram.

Stockholm den 23 maj 1929.

På bevillningsutskottets vägnar:

JOH. NILSSON.

Närvarande: herrar *Johan Nilsson* i Kristianstad, *Kristensson**, *Leander*, *Björns-son*, *Johansson* i Arkösund, *Lövgren**, *Hamrin*, *Olsson* i Golvvasta, *Nylander*, *Olsson* i Gävle, *Nilsson* i Hörby, *Jönsson* i Slätåker, *Johansson* i Östersund, *Åström*, *Andersson* i Boda*, *Forssberg**, *Sandén*, *Lithander*, *Werner* och *Anderson* i Linköping.

*) Icke närvarit vid justeringen av betänkandet.